

Nejvíc vám ublíží ten, kdo je *nejblíž*

říká spisovatelka a scenáristka **Petra Soukupová**. Již za svoji knižní prvotinu s názvem *K moři* získala prestižní **Ortenovu cenu pro mladé literáty**.

Vystudovala jste scenáristiku na Filmové a televizní fakultě AMU v Praze a psaním se dnes živíte. Dělat něco jiného než psát jste nikdy nechtěla?

Pamatuji si, že jsem chtěla kreslit, ilustrovat knížky. Devět let jsem chodila do lidové školy umění, ale ukázalo se, že nekreslím tak dobře a že mě baví kreslit stejně jenom to, co mi jde snadno. Rozhodně jsem neměla chuť dřít. I když mám možná trochu na kreslení talent, je rozhodně nedostačující na to, abych to tehdy šla studovat.

Psaní vás bavilo?

Na základce jsem sice napsala několik povídek, a pak si od páté třídy píšu deník, ale rozhodně jsem nepsala nijak systematicky. Ale je pravda, že to, že napíšu knihu, bylo jedním z mých dalších dětských snů.

Rodiče vás neodrazovali od hladové spisovatelské profese, když jste šla na scenáristiku na FAMU?

Chodila jsem v té době na filozofickou fakultu na bohemistiku, takže nemohli mít moc argumentů. Přáli si tedy, abych bohemistiky nezanechala, což se jim nakonec nesplnilo. Ale ano, odrazovali mě od toho. Doufám, že se zatím dostatečně prokázalo, že to nebyl špatný nápad.

Psaní je svým způsobem osamělá individualistická práce. Vyhovuje vám to?

Psaní knížek je osamělá záležitost, ale už nějakou dobu se živím psaním scénářů, což je týmová práce. Mám to takhle na střídačku a vyhovuje mi to.

Nemáte problém přepínat mezi spisovatelkou a scenáristkou?

Ne. Je to úplně jiné psaní. Už jenom proto, že moje vlastní věci jsou vážné a smutné a jako scenáristka pracuji na sitcomu. Navíc seriál má taky nějaké zákonitosti a omezení, na rozdíl od volné tvorby.

Nemáte obavy z toho, že vám komerční zakázka sežere tvůrčí energii a na autorské psaní nezbyde?

Zatím se to nestalo. Pracovala jsem na sitcomu *Comeback* a současně psala *Zmizet* a šlo to. Musím si rozvrhnout čas, abych stíhala obojí, protože psaní literatury mě neuziví.

Jak to tedy organizujete?

Záleží na termínech odevzdávek seriálu. Na jaře jsem dokončila *Zmizet* a další knížku jsem zatím nezačala. Až zase začnu, tak uvidím. Většinou je to ale tak, že ve dnech, kdy nepracuju na seriálu, píšu nějakou svou věc. Během jednoho dne to nekombinuju.

Jako spisovatelka píšete vážné věci, jako scenáristka vtipný seriál. Co je těžší?

Obojí je nějakým způsobem těžké, ale v jiných věcech. Například seriál se většinou píše pod časovým tlakem. K psaní knihy musím mít já svou vlastní vůli a disciplínu. Samotné psaní je pro mě zatím relativně snadné a můžu jenom doufat, že to tak zůstane.

Ve světě jsou oblíbené kurzy tvůrčího psaní. Může se člověk naučit psát?

Řemeslo se určitě dá naučit, člověk se taky může takzvaně vypsát. Někaký základ, řekněme talent, je však nutný, alespoň podle mého názoru.

Řemeslo jste se naučila na FAMU?

Na FAMU jsem se spíš naučila zákonitosti psaní scénářů. Psaní prózy jsem se nikde neučila.

Co vám ještě škola dala?

Kamarády, kontakty, pět relativně příjemných let, zkušenosti. Například jsem asi dva roky pracovala jako produkční, což bylo minimálně zajímavé.

Naučila jste se tam drilu? Každý den sedět a psát?

To se na FAMU neprovozuje. Velké nároky na studenty, co se týče pracovní vytíženosti, se nekladou.

Psaní knížek
je osamělá
záležitost

Dětskýma očima *vypadá všechno jinak.*

Co se tam těch pět let dělá?

Podobně jako na každé vysoké škole, trochu škola, víc hospoda, ale postupně během studia začne skoro každý při FAMU pracovat. Ale i tak, na to, jak je to nenáročná škola, je překvapivé, jak málo lidí ji stihne ukončit po pěti letech.

Spisovatelé se někdy učí psát na jiných autorech. Ovlivnil vás někdo?

Takhle jsem to nikdy nepocítovala. Ale samozřejmě některé autory obdivuji a tím mě určitě ovlivňují.

Můžete jmenovat?

Určitě Stephen King, Ian McEwan, Michael Chabon, Julian Barnes, Jaroslav Havlíček. Kdysi bizarnosti Johna Irvinga. Chris Ware, který napsal a nakreslil geniální grafický román Jimmy Corrigan, nejchytřejší kluk na světě. Ale nemám pocit, že bych se na někom kon-

krétním něco učila. Spíš jde o kvantitu přečteného než o kvalitu. Přečetla jsem toho opravdu hodně a určitě mi to při psaní pomáhá.

Proč jsou české seriály tak „blbé“ ve srovnání s produkcí, která se točí venku?

Vzniká jich relativně málo, pořád tu působí tlak, aby to byl mainstream pro co nejširší publikum, když už se to vyrábí. To je podstata televize. Hlavně co nejvíc diváků. Těžko může vzniknout něco kvalitního a specifického, jako třeba Červený trpaslík, protože tady by na to nikdo nekoukal, takže by se jim to nevyplatilo. Ale tím nechci říct, že by neměla být snaha dělat co nejlepší věci pro co nejvíce lidí. Vlastně, vždycky by měla být snaha dělat všechno tak, jak nejlíp člověk umí, což pochybuju, že se při tvorbě seriálů děje často.

A žánr sitcomu?

Nemá tu tradici a nikdo ho tu proto pořádně neumí. Na Comebacku se to taky pořad učíme. A myslím, že blbý není.

Jak byste popsala stav české kinematografie?

Nejsem člověk, který by to mohl posuzovat, protože se záměrně českým filmům vyhýbám. Skoro vždy mě zklamou. Současný český film mě obecně moc nebaví. I když občas se objeví něco dobrého. Ale teď třeba nemůžu říct ani jeden z poslední doby. Možná Protektor, částečně.

Za debut *K moři* jste dostala Ortenovu cenu a byla nominována na dvě další. Je pro vás veřejné ocenění vaší práce důležité?

Je to dobré. Když už to nedělám pro peníze, jsem ráda, že je alespoň nějaká

A právě tenhle svět mě baví ukazovat.

zpětná vazba, že dejme tomu odborná veřejnost řekne, ano, je to dobře napsané. Samozřejmě ideální by bylo, kdyby se pak kniha výborně prodávala, ale když ne, alespoň nějaké ocenění mé práce tu je.

Jste si jako autorka jistá kvalitou vlastních textů?

Jistá si nejsem, ale musím tomu věřit. *K moři* jsem dala posoudit svému tehdejšímu příteli, kamarádce editorce a několika dalším přátelům, než se to dostalo do Hostu.

Plácali vás po zádech, že je to výborné?

Všichni ne, ale spíš ano než ne.

V té knize proběhne na pár desítkách stran několik desetiletí a životů. Hlavní část je věnována ústřednímu motivu prázdninové cesty. Měla jste strukturu textu předem připravenou?

Vznikla během psaní. Teď mi zpětně struktura textu připadá koncepčně vlastně moc dobrá, ale nebyla dopředu vymyšlená. Vyplynulo to.

Jako spisovatelka manipulujete s figurami. Máte z toho pocit uspokojení?

Ani uspokojení, ani pocit. Prostě píšou. Mám radost, když mi jde psaní, ne z toho, že jsem ve vztahu k textu stvořitel a bůh. To je každý autor, to není nic, nad čím bych se asi měla pozastavovat.

O jedné postavě píšete: „V životě by byl šťastný, protože by o věcech moc nepřemýšlel, ale měl by spoustu holek a tři děti.“ Takže nepřemýšlet je předpoklad spokojeného života?

Mám pocit, že lépe je věci zbytečně moc nerozebírat. Moc přemýšlet o životě málokdy vede k něčemu dobrému. Kdo věci něřeší, má život nejspíš snazší.

Vy sama musíte o životě přemýšlet už z podstaty své práce.

Je to tak. Ale já jsem si to nevybrala. Alespoň v tom smyslu, že mám nějakou

Petra Soukupová (*1982)

Vystudovala scenáristiku a dramaturgii na pražské FAMU. Jako spisovatelka debutovala v roce 2007 románem *K moři*, za který získala Cenu Jiřího Orteny a byla nominována na Cenu Josefa Škvoreckého i cenu Magnesia Litera. V roce 2009 vydala soubor tří povídek s názvem *Zmizet*. Tato její kniha byla také navržena na Cenu Josefa Škvoreckého. Nyní je mezi šesti nominovanými tituly na cenu Magnesia Litera 2010 v kategorii próza. Petra Soukupová působí zároveň jako scenáristka.

inteligenci a nějaké vnímání, které mi „nedovolí“ žít a prožívat to jinak, třeba jednodušeji.

V knize *K moři* jede otec se čtyřmi dcerami ze dvou manželství na dovolenou. Vyplyvá jejich frustrace jen z jejich vnitřních problémů, nebo je dovolená u moře automaticky nějak frustrující?

Na dovolené, nebo obecně nějakým vybočením z „reálného života“, se může poměrně snadno a rychle ukázat, co někoho trápí nebo čeho se bojí, protože je vytržen ze svých rituálů, běžností, které ho vlastně před nějakým odhalováním sama sebe chrání.

Není ležení na pláži nudné a bezduché už samo o sobě?

To si nemyslím. Záleží, s kým tam člověk je, v jakém se nachází rozpoložení a čím se baví. Když si na pláži bude číst například ruské klasiky, tak to třeba bude nudné, ale bezduché asi ne. Když si bude číst Iana McEwana, nebude to ani nuda.

V románu se objevuje variace Elektrina komplexu, dcery bojují o to, která bude „tátovou princeznou“. Vy sestru nemáte. Jak jste to tak věrohodně popsala?

Tak, jak píšou téměř všechno a všechny – dospělého muže, který podvádí svou ženu, starou osamělou ženu nebo matku dvou dětí. Vymýšlím si to.

Při čtení *K moři* a tří novel ve sbírce *Zmizet* se chce parafrázovat Sartrův výrok: Peklo jsou ti druzí, a hlavně ti příbuzní. Dá se váš nesentimentální pohled na rodinné vztahy zobecnit?

Moje vymyšlenosti a extrémy bych nezobecněovala, protože ukazují spíše to špatné nebo složité. Nikdo neříká, že moji hrdinové nebudou už nikdy šťastni. Já jsem je jen zachytila v nějakém okamžiku, fázi života. Je ale pravda, že nejvíc vám může ublížit ten, kdo je nejbližší.

Proč jsou hlavními vypravěči vašich knih děti?

Vyhovuje mi ten rozpor mezi viděním dětí a dospělých. Dětskýma očima vypadá všechno jinak – a právě tenhle svět mě baví ukazovat.

Silným motivem je problém s komunikací. „Nikdo neví, co by se mělo říkat,“ píšete. Ztratili jsme schopnost spolu mluvit?

V hodně rodinách se to neumí.

Ve vaší rodině se domluvíte?

Jak o čem. Myslím, že jsme standardní rodina. Mluvíme, ale máme i věci, o kterých se nemluví, nebo jen těžko. ■